

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-številke 34.

Štev. 258.

V Ljubljani, v četrtek 11. novembra 1897.

Letnik XXV.

Državni zbor.

Dunaj, 10. novembra.

Predsednik se išče.

Skoro že tri tedne zbornica nima predsednika in v trenutku še ni gotovo, kdo bo dr. Kathreinu naslednik. Včeraj se je parlamentarna komisija dolgo časa posvetovala o tem važnem vprašanju. — Dr. Ebenhoch je navajal več vzrokov, ki ga silijo, da ne vsprejme predsedstva. Ker pa so mu zastopniki vseh strank v večini prigovarjali, je konečno izjavil, da se z ozirom na občno željo ne odloči sam, temveč prepusti odločitev svoji stranki in v ta namen izprosi 24 ur pomisleka.

Bavnokar je katol. ljudska stranka imela sejo, v kateri je bil razgovor o Ebenhochovi kandidaturi.

Dr. Ebenhoch je takoj začetkom seje naglašal, da kot dež. odbornik in načelnik kat. pol. društva na Gor. Avstrijskem in iz družinskih razlogov ne more prevzeti predsedstva, ker bi bila to prevelika žrtev.

Velika večina v klubu, in to so gorenje-avstrijski in štajerski poslanci, pa so naglašali nasproti tirolskim tovarišem, da v vseh slučajih ostanejo pri sedanjosti. Ker pa ostali klubi te večine odločno dr. Ebenhocha kandidujejo za predsednika, mora se stranka udati tej zahtevi, ker sicer gré vse narazen.

Dr. Ebenhoch iznova naglašá, da bodo nemški nacionalci zlorabljali pri agitacijah njegovo izvolitev, češ, da je Nemec pomagal dušiti Nemce. To sicer ni istina, toda nemško prebivalstvo bi bilo po agitatorjih zbegano.

Konečno je klub sklenil, da se udá večini. — Ako se torej zopet kdo ne premisli, bo predsednikom izvoljen Ebenhoch. Jasno pa je, da je to zanj

v resnici velika žrtev, za stranko pa še večja zatega, kajti levičarji baje nameravajo kandidovati dr. Kathreina, ker se je nekda pokazal odločnega Nemca, ko ni mogel in hotel nadalje voditi Wolfvih divjih koncertov.

Nagodbeni provizorij.

Proračunski odsek je že v dveh sejah razpravljal o nagodbenem provizoriju. Ze v soboto je fin. minister kot poslanec obžaloval, kot minister pa pretel, da bo vlada provizorij uveljavila s cesarsko naredbo na podlagi § 14. ustave, ako ga parlament odkloni, oziroma ne dožane. Ta vladna izjava vzbuja pomisleke ne le na leviči, temveč tudi na desnici, ker bi bila ces. naredba v tem slučaju, kakor mnogi tolmačijo, proti ustavi.

V tem smislu je včeraj govoril tudi posl. dr. Bärnreither v imenu ustavovernih veleposestnikov.

Odgovarjal mu je obširno fin. minister vitez Bilinski ter dokazoval, da je taka ces. naredba v smislu § 14. mogoča. In to se je tudi že zgodilo. Pač pravi zakon: „Ako je nujna potreba ob času, ko državni zbor ne zboruje.“ Vlada pa ne misli razpustiti drž. zbora in tudi ne pretrgati zasedanja. Ako pa državni zbor vsled razmer vendar ne sklene provizorija, kaj naj potem vlada stori? Potem je preostaja le še § 14.

Ministru so ugovarjali levičarji Menger, Erb, Fournier, Schlesinger, Wimbözel in Kaiser.

Danes zvečer ima proračunski odsek zopet sejo, toda levičarji jo bodo skoro gotovo preprečili, kakor v ponedeljek, ko je dr. Funke šest dolgih ur čital iz knjig in časnikov razne članke.

Sedaj je že 1/4. ura in govori šele prvi go-

vornik, dr. Pacak, proti ministerski zatožbi zaradi jezikovnih naredeb.

Skoro do 1/3. ure so se ponavljala glasovanja po imenih, ker je tako ukazal Jurij Schönerer.

Proti zatožbi je oglašanih še nad 20 in pro nad 50 govornikov.

Ob 1/4. uro je dr. Pacak končal svoj govor ter predlagal, da naj zbornica o zatožbi preide na dnevni red. Prišel je govoriti d' Elvert.

Prihodnja seja jutri.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. novembra.

Dunajski krščanski socialisti in nemški nacionalci so si nekaj dni sem prav dobro v laseh. V poslanski zbornici, na raznih shodih ter po časopisih udrihajo z vso silo drug po drugem in očitno je, da je navstal med njimi razpor, ki se ne bo več polegel. — Nemški nacionalci so se že združili z nemškimi liberalci, kar so v najjasnejši luči pokazale volitve v badenski občinski zastop. — Sedaj šele so dunajski krščanski socialisti uvideli, da s temi sovražniki krščanskega imena ni možno hoditi isto pot, ter so se ločili od njih. Ta ločitev je pa prišla najhbrže prepozno, kajti stranka sama je vsled tega posebno v narodnem oziru mnogo izgubila na svojem ugledu. Ko bi bili krščanski socialisti ravnali se takoj s početka v vsakem oziru po načelih pravičnosti, bi bili sedaj že mnogo dalje in ne bi jim bilo potreba preslišati veliko vrsto opravičenih očitanj. Sedaj so ti možje sprevideli, da nikakor ni pravično, zatirati in poniževati nenemške narode, marveč, da imajo Slovani ravno tako pravico do obstanka, kakor ostali narodi. Sprevideli so sedaj to in njihovo glasilo „Reichsposta“ je že jelo

LISTEK.

Vereščagin.

I.

Na Dunaju, 8. nov. 1897.

Vereščagin je razstavil tu v umetniškem domu ciclus, štirinajst slik s skupnim naslovom: „Napoleon I. na Ruskem“. Slike nam živo in pretresljivo predočujejo boj silnega cesarja s severnim mrazom, deloma tudi z Rusi.

In vsi prihajajo: umetniki, uradniki, vojaki, di jaki, delavci, vsi prihajajo trumoma in gledajo. Krepki, posebni čuti se vzbujajo vsem.

„Pravijo, da sem umetnik. Iščem in iščem, a najti ne morem nič izvirnega; česar se lotim, vse je staro in obrabljeno. Ali sem jaz sam slep? In vendar vidim tu toliko nove, sveže krasote, toliko izvirnosti!“ dalje ne more misliti, hlastno preleti sobane in pregleda površno slike, hiti domov, pregleda slikarsko orodje, da-li je vse v redu, sede pred prazno stojalo, vstane, pogleda nemirno skozi okno, kakor bi koga čakal:

„O ko bi le skoro prišla!“ vzdihne. „In vedel nisem doslej, da ima tudi zima svoja čuda, svoje čare, svojo krasoto? O ko bi le skoro prišla! Zjutraj, zvečer, celi dan bom hodil po gozdih, gorah, polji in iskal krasote, nove krasote za nove slike!“

Pred drugo sliko stoji mlad častnik in meče ponosne, izaivajoče poglede krog sebe, kakor bi hotel reči: „Naš je bil, našega stanu, ki se je boril s to zimo!“

Osivel, suh uradnik sedi na stolu in motri slike vis-a-vis na steni. Vsaka njegova ura je natanko odločena, čudno, da je prišel semkaj, tega ni sicer v njegovem dnevnem pravilniku. — Celo življenje je prebil v zaduhlih pisarnicah in čuti so mu nekako otopeli, le o prosti, krasni naravi tamkaj za zaprašenim in zakajenim zidovjem rezidencije posanja še včasih in tedaj se mu otoži po tistem lahkem, oživljavačem, vonjivem zraku. Ker se mu le malokdaj ponudi prilika, počivati v naročju narave, prihitel je danes semkaj, da vidi svojo ljubljeno vsaj naslikano, čeprav se mu tu ne kaže kot ljubeča mati, ampak kruta boriteljica. Nenavadni čuti mu igrajo v prsih, da se sam sebi čudi, a vsi čuti so le površni, kakor bi bilo njegovo srce zaprašeno in bi se vrtinčil po tem prahu šegetajoče nagajiv vetrič. Vrhunec njegovih čutov in refleksij je ta:

„Pa je res to vse lepo, kakor bi bilo zares, — kako imajo vendar ljudje toliko prostega časa, da se bavijo s takimi stvarmi; slikanje se zdi meni prav sitno in zamudno?“

Blizu preprostega uradnika sedi debel možiček, pot si briše z žarečega čela, kajti po sobanah se širi neznosna soparica vled mnogoštevilne množice,

kadar seže z roko proti čelu, zaleskečejo se na tolih in zalitih prstih prstani z dragulji, vidi se mu, da je najmanj veleindustrijalec. Mož si zadovoljno gladi brado:

„Vražje mrzlo mora biti na Ruskem. — — — Pa če bi bilo pri nas še jedenkrat mrzlejše, bati se mi ne bi bilo treba mrazu, — denarju se vse uklanja, celo mraz. Baš letos sem si dal napraviti peči naj-novejšega zistema.“

Pred njim stoji suhljat in skoro v dve gubi sključen možiček, roke tišči v žepu, kakor bi ga zeblo, pozna se mu, da je delavec. Obhajajo ga žalostne misli, ko gleda debeli sneg na slikah:

„Oh, zima, zima! Malo zaslužka, doma pa ženo in kopico drobne dece!“ — Tako čuti vsak po svoje, a mi drugi, ki le uživamo krasoto, mi se divimo ruskemu ženiju. S tako silo, s takim utiskom delujejo slike, da čisto pozabimo okolico in se vprašamo: „Ali sem na ruski stepi, sredi snega in zametov?“ Zavemo se stoprav, ko zagledamo zopet pozlačene okvire slik in z rudečim baržunom prevlečene stene.

Umevno, da so vže razni humoristični listi izkoristili po svoje mogočni utisek Vereščaginih slik. — Neki list te vrste je prinesel sliko, kažečo moža, ki odpira dežnik pred Vereščagino sliko in govori svoji ženi: „Odpri vendar dežnik, ne vidiš, da pada sneg in danes imaš prvič novi klobuk!“ Še zna-

pisati v tem smislu. Upanje je torej, da se v tem oziru vremena kmalu zjasne in se vsi pravični Nemci v zvezi s Slovani podajo skupno v boj zoper skupnega sovražnika.

Nagodbent provturortj. Omenjali smo že pisave raznih mažarskih listov o govoru avstrijskega finančnega ministra v predzadnji seji budgetnega odseka. Mej temi listi so bili zastopani tudi razni vladni časniki, dokaz, da se je tu vlada sama postavila po robu. S tem pa Banffyjeva vlada še ni bila zadovoljna ter je avstrijski vladi doposlala noto, v kateri izraža mnenje, da se trditve avstrijskega finančnega ministra ne ujemajo niti z odnosnimi določbami zakona niti z onimi določbami, glede katerih sta se sporazumili vladi sami. Minister a latere baron Josika in finančni minister Lukacs sta bila predvčeranjim oba na Dunaju ter se je najbrže tudi ustmenim potom razpravljalo o tej zadevi. No, mažarski krogi bodo morda sedaj nekoliko mirnejši, ker je finančni minister v zadnji odsekovski seji popravil nekoliko svoje prejšnje izjave ter naglašal, da je imel v mislih le nekatere zasilne naredbe, katere sme izdati vlada v slučaju potrebe s pomočjo paragrafa 14.

Ogerska katoliška ljudska stranka, katere člani-voditelji so celo leto delovali z največjim uspehom ter priredili v tem času nebroj prav dobro obiskanih shodov po raznih krajih Ogerske, naznanja sedaj, da tekom zime ne bode prirejala nobenih shodov, ker bi se jih prebivalstvo ne moglo udeleževati radi neugodnih vremenskih razmer. Pač pa bode takoj v prihodnji spomladi zopet nadaljevala svoje delovanje v duševni in gmotni blagor prebivalstva. Njeni vspehi v ogerskem državnem zboru so sicer minimalni, ker je v tako neznatni manjšini in ima n. pr. v ravnokar izvoljeni delegaciji mej štiridesetimi člani samo jednega zastopnika, namreč opata Molnarja, toda tem večji vspehi se kažejo mej narodom in ako pojde tako dalje, bode katoliška ljudska stranka jačja tudi v državnem zastopu.

Kako sodijo v Berlinu o naših nemških kričalcih? Poročali smo že, da je nameravala berlinska vsenemška zveza prirediti tam večji shod, na katerega so mej drugim povabili tudi avstrijske voditelje nemških kričalcev posl. Funke, Prade in Wolf. Sprva je berlinsko policijsko oblastvo naznanilo vzelo na znanje s pripombo, naj se prireditelji vzdrže vsakršne demonstracije. Kmalu za tem so pa razni ondodni listi objavili vest, da bo shod sicer dovoljen, toda avstrijskim kričalcem ne bo dopuščeno govoriti in da jim bo prepovedan vstop v zborovalno dvorano. Jutri bi se toraj imel vršiti napovedani demonstrativni shod. Toda germanski voditelji so se tokrat prav dobro opekli. Predvčeranjim je prejela vsenemška zveza odlok berlinskega policijskega predsedstva, s katerim se sploh prepoveduje vdeležba avstrijskih govornikov na tem shodu. Ker bi bil vsled tega napovedani shod brezpomemben, je pripravljavni odbor sklenil, da se shod sploh ne vrši, ampak se avstrijski prvobojevniki za mater Germanijo pozneje jedenkrat povabijo v zaprte prostore. Prireditelji sicer trdijo, da se je

čilnejša je naslednja anekdota, katero je nekdo pravil v kavarni svojemu znancu:

„Ti si kar misliti ne moreš, kako realistično je naslikan sneg in mráz. Včeraj sem bil na razstavi s svojim prijateljem, ki živi in gori ves za slikarsko umetnost. Siloma me je tiral od slike do slike, iznenajeno vzklikal in mi pravil bistroumne opazke, a jaz sem bil skoro sit hoje in njegovega črbranja, pustil sem ga samega in sedel na stol ob steni. Pred sliko, katera kaže v snegu počivajoče in od mraza umirajoče francoske grenadirje, se je kar zamaknil, gledal je in gledal, bile so ga same oči. Vse okoli njega je tožilo o neznanski vročini, vse si je brisalo pot z znojnega čela, a on je začel stopicati in si hukati v prste, kakor bi ga zeblo. Učinek izvrstno kopiranega snega!“

Tako in jednako si pripovedujejo šegavi Dunajčani o Vereščaginovih slikah, vsi so jedini v tem, da ni še noben umetnik naslikal s tako pretresljivo resničnostjo snega in zime, da je ta ciklus epohalno delo. Čuden pojav! Povsod le Rusi! V politiki Rusi, v leposlovju Rusi in zdaj še v slikarstvu! Kri ni voda, le svojo dolžnost izvršimo, ako se nekoliko dalje pomudimo ob novem pojavu mladostnega in krepkega genija bratskega nam naroda. Pred vsem par besedij o umetniku samem!

(Dalje sledi.)

to zgodilo le vsled posredovanja avstrijskega poslanstva, treznejši politiki so pa mnenja, da se tudi berlinskimi krogi gabi tako surovo in barbarsko vedenje naših nemških „olikancev“ in da vsled tega niso morali poslušati njih čenč.

Namere nove srbske vlade. Razni, posebno pa francoski listi poročajo, da je imel novi srbski ministerski predsednik daljši pogovor z nekimi časnikarji, katerim je mej drugim tudi naznanil, da namerava v najkrajšem času pregovoriti kralja, da razpusti zbornico, ker se z dosedanjim preveč strankarskim parlamentom ne da doseči ničesar. Potom novih volitev pa pridejo v zbornico zmernejši neodvisni elementi, s katerimi se bo lahko dala govoriti pametna beseda. Nova, takozvana nevtralna vlada toraj v sedanji zbornici nima potrebnega orodja, ki bi ji služilo brezpogojno, in si toraj hoče pomagati z razpustom sedanjega sobranja in novimi volitvami.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. novembra.

(Južna železnica in splošni avstrijski kmetijski shod.) Poslanec vodja P o v š e se je s tovariši obrnil s prošnjo na vodstvo južne železnice, naj bi udeležiteljem tega shoda dovolila znižane cene za vožnjo. Vodstvo na Dunaju pa je to prošnjo odklonilo, češ, da mu določila njegove uprave ne dovolijo ustreči izraženi želji. — To ravnanje vodstva južne železnice je jako čudno in značilno za gospodo, ki ima vplivno besedo pri vodstvu južne železnice.

(Umrl) je včeraj nenadoma v Reki ondodni poštni oficijal g. Rudolf M a g a j n a, ki je mnogo let služboval pri ljubljanskem brzojavnem uradu ter bil vsled požrtvovalnega poslovanja ob potresni katastrofi odlikovan z zlatim zaslužnim križcem. Naj v miru počiva!

(Z Dunaja.) 10. novembra. Pretečeno nedeljo odkrili so na tukajšnji univerzi spomenik znanemu profesorju kirurgije, Bilothu. Podoba je doprsna in predstavlja Bilotha, ko tolmači in razlaga neki slučaj. Biloth deloval je najprej od leta 1860 do 1867 na univerzi v Curihu, a od leta 1867 do 1894 na dunajski kliniki. Slavnostni govor imel je profesor Gussenbauer. — Pretečeno nedeljo nastal je med dijaki zaveze „Germania“ in med častniki v kavarni tepež. Zaveza „Germania“ praznovala je prejšnji večer svoj komers. Dijaki prišli so vsled tega bolj ali manj veseli v kavarno, kjer so začeli zabavljati častnikom. Ti so zgrabili za sablje in posledica je bila, da je bilo več dijakov ne malo ranjenih. — Najnovejša pa je dijaška demonstracija nemško-nacijonalnih dijakov nasproti jezikovnim naredbam. V sredo zbralo se je nemško narodno dijaštvo ob 11. uri na vseučilišču v auli, katera je bila čisto polna. Stopnice bile so vse natlačene, tako da se je bilo težko preriti do kakega predavanja. Proti poldnevu zakličejo dijaki: „Heil Wolf!“ in na to se uderejo v gostem curku proti parlamentu. Policija ni bila na nič pripravljena. Tu so zastopili stopnice in odkriti peli neko nemško pesem. Na to se prikaže njihov bog poslanec Wolf pred vratmi in jim mahlja z robcem, na kar se je kričanje nemških kulturonoscev še podvojilo. Ko je Wolf izginil, podali so se dijaki zopet na univerzo. Ko so šli mej potom mimo magistrata, dvigali so palice in žugali proti magistratu, kričeč: „Pereat Lueger!“ Vseh udeležencev je bilo do 300.

(Z Dobrove) dne 7. novembra. [Tri zlate poroke] Današnje popoldne bilo je za dobrovsko faro posebno imenitno. Ob 3. uri zbrali so se pred „Mežnarjevo“ hišo trije pari častitljivih starčkov in starčice s svojimi sinovi, hčerah, unuki in unukinjami in bližnjimi sosedi, od koder so se v lepem vspredu podali ob slovesnem zvonjenju v domačo faro cerkev, kjer so obhajali zlato poroko. Ti srečni in častitljivi pari so sledeči: Anton Osredkar (starosta) in njegova žena Jerica, rojena Zdešar, iz Podsmreke hišna št. 29; Šimen Peklaj in njegova žena Marijana, roj. Češnovar, iz Hrušvega, hišna št. 19; Kovač Ivan ter njegova žena Uršula, rojena Češnovar, iz Gabrijla hišna št. 24. Cerkev je bila do zadnjega kotička napolnjena domačih faranov še od popoldanske službe božje. Svete cerkvene obrede pri tem izvrševali so domači g. župnik Anton Lovšin. Za sklep ginljivemu prizoru bila je zahvalna pesem. Male, lepo oblečene in ovenčane unučice nosile so častitljivim starčkom in starčicam nove palice, ki so bile z umetnimi cvetkami okrašene, — v podporo ob hoji za starost. Te palice kupili so svojim častitljivim starišem njihovi dobri sinovi in

hčere, kateri, s par izjemami, še vsi živé in so pošteno preskrbljeni ter so v veselje in radost svojim roditeljem na stare dni. — Ob slovesnej vršitvi te trojne zlate poroke zarosele so oči ljudem po cerkvi veselja in ginjenosti. — Vseh šest prizadetih oseb nosi in šteje danes skupaj 455 let, 2 meseca in 26 dni na svojih hrbtih. Gotovo lepa starost! Omeniti vredno je tudi to, da je bil za voznika Antonu Osredkarju in njegovej ženi Martin Oven iz Podsmreke hišna št. 16, po domače stari Urbain, kateri je danes star že celih 92 let in 3 mesece. Vsi starčki in starčice z imenovanim voznikom vred so še prav krepki in čili po duhu in telesu ter izvzemši jednega samega ravnih teles kot sveča. Po dovršenem cerkvenem opravilu obhajala se je za vse tri pare skupaj spodobna svatovščina v gostilni „pri Mežnarju“. Pevec zapeli so pa več mičnih domačih pesmic. — Dolgo in zadovoljno življenje je velika milost božja. Dobročane ima Bog rad. Dičijo pa tukajšnje prebivalstvo sploh tudi one čednosti, ki so pogoj dolgemu in srečnemu življenju. Nad vse sveta mu je četrta božja zapoved; ljubi zmernost, snago ter pridno delavnost in pravo pošteno krščansko življenje prav po reku, ki veli: „Moli, delaj in bodi varčen!“ Bog ohrani tudi zanaprej to ljudstvo tako nepokvarjeno.

(Iz Št. Jurija pri Šmariji.) Dopisi iz našega zakotnega kraja zaostali so že za dalj časa. Ne rečem, da bi ne bilo gradiva in novosti, toda časa za pisanje je manjkalo. Naj tedaj zamujeno s tem dopisom popravim in nadomestim. Naša župna cerkev bila je povsem prenovljena zunaj in znotraj, tako da kaže sedaj popolno novo lice. Poleg g. Acetovih zidarjev in drugih rokodelcev je k temu kaj izdatno pripomogel mizar Martin M o l e k iz Logatca, ki nam je postavil lepe, nove, hrastove klopi v cerkev. Načrt za klopi je napravil učitelj v strokovni šoli g. M i s s. Obema gre čast in pripoznanje za njihovo v resnici lepo delo. Posebno moramo z dobro vestjo priporočiti domačina mizarja Moleka vsem cerkvenim predstojništvom, kadar bi potrebovali tako ali enako napravo v cerkvi, in to glede preciznosti dela in dobrega materiala. K olepšavi cerkve je mnogo pripomogel do sedaj v domovini skoraj nepoznani g. Matej S t e r n e n, ki je umetno in okusno poslikal cerkveni portal in poleg stoječo kapelico. Sami sebi nismo mogli verjeti, da imamo tako izvrstno moč v tej stroki. Priljubil se nam je tudi še radi skromnega in ponižnega vedenja. Čast mu! Priliko smo imeli gledati tudi njegove oljate portrete in reči moramo, da v tej stroki nimamo sedaj doma bolj nadarjenega domačina. Zato ga tudi v tej zadevi priporočamo vsem, ki bi ga potrebovali, kot umetnika. — Poleg župne cerkve bila je prenovljena tudi podružnica sv. Nikolaja na Tabru. Tu je dobil šentjurski župnik g. Matej Sitar pod beležem spredaj na slavaloku sled stare slikarije, katero je počasi sam oprostil mnogovrstnega beleža. Vso slikarijo je pa potem prenovil imenovani g. Stern en na tako dovršeni način, da se nič ne pozna, kje je kaj pridejanega ali novega, kje staro ali prvotno. Sedaj imamo v tej cerkvi pravcati biser naše stare cerkvene slikarije iz 16. stoletja, vreden, da si ga ogleda domačin in tujec. V to svrho je tudi izpostavljena slika našega Tabra in njegovih podrobnosti na grosupeljskem kolodvoru na ogled, a pot tje gori zaznamovana z rudečo barvo iz Ponovevsi kakor tudi iz Št. Jurija. Če prej ne, v spomladi nabile se bodo tudi tablice po markirani poti od grosupeljskega kolodvora pričenši do vrh Tabra in od tod v zemeljsko jamo „ledenico“ imenovano. Kaker lahko povzamete iz tega, imamo pri nas tudi neke vrste planinsko društvo. Kedo bi si mislil kaj takega v Št. Juriju! — Pri vsem tem napredku pa naša lena voda vendar še teče po svojem zaraščenem tiru ter provzroča vsakoletne povodnji, in kar je najhujše, nalezljive bolezni in ta je posebno vročinska bolezen. Povsodi smo že trkali in prosili za vravno naše vode, pa vse zastoj. Obljub za vravno imamo že toliko, da se nam od njih še bolj voda jezi, v nas samih pa obuja srd in obup, češ: toliko se drugodi dovoljuje za več ali manj nepotrebne vodovode, kateri bodo ostali samo na papirju, ker jih v resnici izpeljati ne bo mogoče ali potreba, ker se že dotičnim ljudem samim, ki so zanje prosili, zdijo „luxus“, za tolikanj potrebne melioracijske zadeve se pa ne stori nič. Pa kaj hočemo! Živimo v času vodovodov, a mi v vsakoletnih povodnjih in tifusu, ki razsaja neprestano že 20 let in tirja gotovo vsakoletne žrtve. Tu pač lahko rečemo ne morituri, ampak mortui vos salutant.

(„Martinov večer.“) Pevsko društvo „Ljubljana“ priredi običajni „Martinov večer“ dne 14. novembra t. l. v spodnji kavarni „Narodnega doma“. Sodeluje iz posebne prijaznosti tamburaški klub „Zvezda“. Na razporedu je mej drugim komičen prizor in se je sploh poskrbelo za to, da bode zabava zanimiva. Odbor vabi prijatelje društva na obilno udeležbo. Začetek ob 7. uri zvečer.

(Zdravje v Ljubljani) od 31. okt. do 6. novembra: Število novorojencev 20, mrtvorojencev 2, umrlih 14; med njimi za davico 2, za jetiko 1, za vnetjem sopilnih organov 1, za različnimi boleznimi 10. Med njimi so 4 tuji in 8 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za škardlatico 1, za tifuzom 2, za oslovskim kašljem 1.

(Razpisane) so: služba drugega učitelja na trozrednici v Zagorju na Savi; prošnje do 10. dec. t. l. okr. šolskemu svetu v Litiji; služba drugega učitelja na štirirazrednici na Jesenicah; prošnje do 24. nov. t. l. okr. šolskemu svetu v Radovljici; služba drugega učitelja na dvorzrednici v Strekljencu; prošnje do 20. nov. okr. šolskemu svetu v Črnomlju. — Služba urednika za slovensko izdajo državnega zakonika; skušnja za to službo se vrši dne 3. februarja 1898 tam, kjer je prošnik vložil svojo prošnjo. Rok za vlaganje prošenj je do dne 5. decembra 1897.

(Podružničen shod.) Poroča se nam: Podružnica sv. Cirila in Metoda za Medgorje in okolico na Koroškem je imela dne 7. novembra t. l. svoj letni občni zbor v Habru. Zborovalni prostor Martinčeve gostilne je bil okusno okinčan s cveticami in podobami Nj. Veličanstva, papeža in slovenskih veljakov. Zbralo se je dokaj ukažljivega naroda iz domače in iz sosednih župnij. Prihitela sta na shod tudi preč. gospod dekan Bizer iz Grabštanja in vč. gospod župnik Janez Vidovic iz Radiš. — Načelnik podružnice, po domače Mucl, je s priprostim a jedrnatimi besedami pozdravil zborovalce, poročal o delovanju podružnice v minulem letu in razložil nje pomen. V daljšem govoru je na to č. gosp. kaplan Jož. Rozman navzočim pojasnil, kake pomanjkljivosti ima sedanja šola v verskem, narodnem in gospodarskem oziru ter je zborovalce bodril k vztrajnosti in odločnosti v težki borbi za obstanek naših pravice naše. Pohvala je sledila govoru. — Č. gospod radiški župnik Vidovic je s kratkim a iskrenim govorom naučeval navzoče za narodove svetinje in nato je č. g. Rozman še primerno osvetlil nekatere „cvetke nemške kulture“, kakor se pojavljajo baš v novejšem času. — Med zborovanjem in po zborovanju je navzoče kratkočasil dobro izvežbani domači pevski zbor pod vodstvom domačega gospoda provizorja gospoda Ebnerja. Pokazalo se je tudi ob tej priliki, kako dobro našim ljudem služi po Mohorjevi družbi izdana pesmarica. Tudi težje skladbe pele so se lepo in točno. Vsi zborovalci so bili z vspehom shoda zelo zadovoljni.

(Od velikovške „Narodne šole.“) Piše se nam: V naši „Narodni šoli“ Ciril. Metodove družbe začelo se je drugo šolsko leto dne 4. novembra. Ob enem se je na novo otvoril drugi razred. Šola šteje v prvem razredu 61, v drugem 55 otrok. Lani jih je bilo 90. To je lepo število zlasti z ozirom na vse to, kar so počeli naši narodni nasprotniki, da bi zmanjšali število učencev. Liberalno-nacionalno-nemškutarska klika velikovška je bila začela pravo gonjo za slovenskimi otroci. Zlasti sta se tudi potrudila gospod okrajni glavar Kreuter in njegov oproda c. kr. okrajni šolski nadzornik Artnak, da privabita čim več otrok iz naše v nemško mestno šolo. Zlasti zadnji je pridno plazil okrog naših kmetov, a pri tem moral požreti marsikatero trpko. Da gospodu okrajnemu šolskemu nadzorniku sreča pri tej agitaciji ni bila baš posebno mila, kažejo zgornje številke. — C. kr. deželni šolski svet je v svoji seji dne 5. t. m. vzel ustanovitev drugega razreda „na znanje“.

(Misijon) se vrši od dné 11. do 18. novembra v Pokrčah pod Celovcem. Vodita ga č. oo. J. Doljak in I. Vrhovec družbe Jezusove.

(Šolstvo na Štajerskem) Nek strokovnjak podaja nam jako zanimiv izkaz o našem šolskem stanju, kateri osvetljuje krivice, ki se nam v tem oziru po nemških sodeželanib zadajajo. Na vsem Štajerskem je bilo koncem lanskega leta 194.580 ljudsko šolo obiskujočih otrok in sicer v 2162 razredih; na jeden razred je torej prišlo povprek po 90 otrok. Slovenskih otrok je bilo 67.465 v 682 razredih; v jednom razredu torej povprek po 99. Nemških je bilo 127.115 v 1480 razredih, v jednom razredu torej

povprek 85.8. Kakor se vidi, so imeli Nemci v jednom razredu povprek manje otrok nego mi. Natančneje pove izkaz, da je n. pr. bilo na Nemškem razredov z več nego 100 otroci 32, pri nas 52, na Nemškem razredov z več nego 120 otroci 11, pri nas 35, na Nemškem razredov z več nego 150 otroci 5, pri nas 19, na Nemškem razredov z več nego 200 otroci 0, pri nas 6 na Nemškem razredov z več nego 300 otroci 0, pri nas 2. Gori stoji števila pravijo pa tudi, da smo mi Slovenci Nemcem neko število razredov vzdržali, to se pravi, da smo toliko učiteljev plačali. Račun pokaže, da bi Nemci po pravici smeli imeti le 1412.5, mi Slovenci pa morali imeti 749.5 razreda, in da smo Nemcem lansko leto 67.5 razreda, oziroma učitelje za nje plačali. Jeden nemški učitelj pa stane povprek na leto 650 gld. Torej smo mi Slovenci preteklo leto Nemcem za učitelje, ki so v imenovanih razredih učili, plačali 43.875 gld. — Dalje. Nemški učitelji so boljše plačani od slovenskih. Jeden slovenski učitelj pride v letu povprek samo na 570 gld. Ker pa mi Slovenci od vse dače plačujemo $\frac{1}{3}$ Nemci $\frac{2}{3}$, zato mi Slovenci Nemcem sploh pomagamo nemške učitelje plačevati. Račun pokaže, da so nemški učitelji, izvemši one, ki smo jih bili poprej šteli, preteklo leto od nas Slovencev dobili 82.028 gld. — Vzemimo še meščanske šole. Takih so imeli Nemci koncem lanskega leta 19, mi Slovenci niti jedne. Od teh šol je bilo 13 takih, pri katerih smo Nemcem pomagali plačevati le učitelje, in 6 takih, pri katerih smo jim pomagali plačevati učitelje, poslopja in učila, sploh vse. Na prvih je bilo 60 učiteljev, katerih ima vsak na leto povprek po 1000 gld. Na drugih je bilo 24 učiteljev; za poslopja, učila in drugo računimo 3000 gl. Vse skupaj znese 87.000 gl. od katere svote smo mi Slovenci plačali tretjino, to je 29.000 gld. — Za ljudske in meščanske šole Nemcev smo torej mi Slovenci lansko leto plačali 154.903 gld. Kaj bi se dalo pač osnovati s to velikansko svoto 154.903 gld., katere mečemo leto za letom v malhe nemških nenasitnežev! Koliko svojih učilnic bi se dalo s tem denarjem vzdrževati. A kake protiusluge nam dajajo za to Nemci? Lopato za naš narodni grob. „Dom.“

Društva.

(Vabilo) na ustanovni zbor „Slovenske krščanskosocijalne delavske zveze“ v Ljubljani, ki bo dala v nedeljo, dné 14. novembra 1897. Vspored: Ob $\frac{1}{4}$ 10. uri dopoldne: Sv. maša v nunski cerkvi. Ob 10. uri dopoldne: Ustanovni zbor v prostorih novega „Katoliškega Doma“, Turjaški trg št. 1 z naslednjim vspešnim: 1. Pozdrav. 2. Poročilo pripravljalnega odbora in čitanje pravil. 3. Vpisovanje udov. 4. Slavnostni govor, govori čast. g. državni poslanec dr. J. Ev. Krek. 5. Volitev odbora. 6. Raznoterosti. Nasprotnikom krščanskosocijalne organizacije vstop ni dovoljen. Somišljeniki in somišljenice, vdeležite se važnega zborovanja v najobilnejšem številu! Pripravljalni odbor.

(Vabilo) k prvemu zabavnemu večeru ljubljanske čitalnice v soboto dne 13. novembra v veliki dvorani. — Vspored: 1. a) Flotov: Romanca iz opere „Martha“; b) Gastaldon: „Prepovedana pesem“, romanca, samospava za tenor s spremljevanjem glasovira. 2. Smetana: Dvospev iz opere „Prodana nevesta“, za sopran in tenor s spremljevanjem glasovira. 3. Romberg: Velika sinfonija v O duru za glasovir in orkester. Izvaja prvi ljubljanski damski orkester pod vodstvom svojega kapelnika. 4. Weber: Arietta iz opere „Čarostrelec“, za sopran s spremljevanjem glasovira. 5. a) Zajc: Romanca iz opere „Lizinka“; b) Zajc: „Domovina“, romanca, samospava za tenor s spremljevanjem orkestra. — Odmor. — 6. „Nimam časa“. Burka v jednom dejanju. Francoski spisal Labiche. 7. Mali ples. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstop dovoljen izključljivo le p. n. članom. — K mnogobrojni udeležbi vabi uljudno Čitalniški odbor.

Telegrami.

Dunaj, 11. novembra. Razprava o ministrski obtožbi se je zelo zavlekla. Ob koncu sinočne seje se je oglašilo več poslancev za stvarne popravke. Med drugimi se je oglašil tudi Mittermayer ter ugovarjal, da se pri vsaki priliki njemu očita neka tatvina, katero je on še kot dečak pred 16. leti baje zagrešil. — Potem je prebral neko Wolfovo pismo do njega, katero kaže, da je Wolf poslanca Mittermayerja čislal, dokler je bil še nemški nacionallec, a ker je spoznal veleizdajske tendence te stranke ter se ločil od nje, ga sedaj tako nečastno napada. V smislu nemško-nacionalnih kolovodij smo takrat v zasmeh vladarja pismene

znamke narobe na glavo prilepljali na pisma in učili so nas v zaničevanje vladarja klicati „Hoch Prohaska!“ — Pommer je hotel imeti še celo vrsto glasovanj. Schönerer se je zanimal za Dipaulijevo zdravje, ki se je zato sejo bolnega oglašil. Posl. Sylvester, Schönerer Wolf bi radi sklep seje zavlekli do poznega večera, da bi onemogočili zborovanje proračunskega odseka, a predsednik je zaključil sejo, ker je nastal v zbornici tak ropot, da se ni več razumela nobena beseda.

Dunaj, 11. novembra. Koncem včerajšnje seje so se pojavili zopet navadni škandalozni prizori. Levičarji so rohnili nad podpredsednikom Abrahamowiczem, ker ni dopustil predlaganih glasovanj po imenih, češ, da hočejo levičarji s tem preprečiti napovedano sejo budgetnega odseka. Posl. Okuniewski je nato vložil predlog na zatožnico ministerstva radi dogodkov v Galiciji povodom volitev. Današnja sejo je predsedstvo naznanilo pismenim potom.

Dunaj, 11. novembra. Današnja seja poslanske zbornice se je pričela z običajnimi glasovanji po imenih, ki so jih predlagali posamni levičarji na Schönererjevo povelje.

Dunaj, 11. novembra. Budgetni odsek je včeraj popoldne nadaljeval razpravo o nagodbenem provizoriju. Govorila sta posl. Steinwender in Pininski, ki je izjavil, da bodo Poljaki glasovali za provizorij in po svojih močeh pospeševali njegovo parlamentarno rešitev. Takoj nato so pa ostavili zborovalno dvorano skoro vsi levičarski člani odseka, vsled česar ta ni bil več sklepčen in se je morala seja zaključiti.

Dunaj, 11. novembra. V dunajski deželni zbornici se je zbralo včeraj lepo število odposlanikov deželnih odborov skoro vseh avstrijskih kronovin k posvetovanju, kako je postopati posamnim deželam in občinam navzlic novemu davčnemu zakonu. Enketa se je izjavila za opustitev doklad pri osebnih dohodarini. Sklenilo se je tudi več resolucij, mej temi tudi glede poziva na osrednjo vlado glede asanacije deželnih financ iz dohodkov konsumnega davka ter glede odprave rentnega davka.

Dunaj, 11. novembra. Desnica voli dr. Ebenhocha predsednikom državnega zbora.

Dunaj, 11. novembra. „Fremdenblatt“ dementuje vest nemških listov o pogovoru ministra Goluhovskega s polkovnikom Schäfferjem.

Budimpešta, 11. novembra. V zadnji seji poslanske zbornice je vprašal poslanec Košut vlado, kako stališče bode zavzela tedaj, ako se v avstrijskem parlamentu ne dožene nagodbeni provizorij.

Budimpešta, 11. novembra. Ogerska delegacija je izvolila na predlog barona Banffyja svojim predsednikom člana grofa Szaparyja.

Carigrad, 11. novembra. Sultan je naznanil bolgarskemu poslaniku, da je zadovoljen z lojalnim postopanjem Bolgarije in bode ustregel vsem njihovim zahtevam, ko se dožene sedanje mirovno vprašanje.

Tržne cene v Ljubljani

dné 10. novembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	11 80	Špeh povojen, kgr. . .	— 66
Rež, „ „	8 —	Surovo maslo, „ „ .	— 85
Ječmen, „ „	8 30	Jajca, jedno „ „ . .	— 3 ^a
Oves, „ „	6 20	Mleko, liter „ „ . . .	— 10
Ajda, „ „	8 80	Goveje meso, kgr. . .	— 64
Proso, „ „	7 50	Telečje „ „	— 60
Koraza, „ „	6 20	Svinjako „ „	— 56
Krompir, „ „	2 40	Koštrunovo „ „ . . .	— 36
Leča, hktl. „ „	12 —	Piščanec „ „	— 50
Grah, „ „	12 —	Golob „ „	— 16
Fizol, „ „	10 —	Seno, 100 kgr.	1 78
Maslo, kgr. „ „	94 —	Slama, 100 „ „ . . .	1 60
Mast, „ „	70 —	Drva trda, 4 kub.m. .	7 20
Špeh svet, „ „	60 —	„ mehka, 4 „ „ . . .	4 80

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah v mm.
10	9. zvečer	750.4	10	sl. zah.	del. jasno	
11	7. jutraj	751.8	— 4.9	sl. zah.	skoro jasno	0.0
	2. popol.	750.2	0.9	sl. zah.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 1.2°, za 3.7° pod normalom.

Eksekutivne dražbe.

Jožefa Dobreta iz Dražgoš zemljišče s pritlikinami (3723 gld. 40 kr.) dné 16. nov. in 15. dec. v Skofji Loki.
Mihaela Laha iz Kaplje vasi zapuščina zemljišča (6217 gl.) dné 17. nov. in 17. dec. v Kamniku.
Marije Stiene iz Cvišlerjev polovica posestva (465 gld.) dné 17. nov. in 15. dec. v Kočevju.
Martina Kastelica zemljišče (1500 gld.) dné 18. nov. in 16. dec. v Zatičini.
Neže Jakša iz Vrtače neprem. posestvo (90) gld.) terjatev 286 gld. 40 kr., z obrestmi vred. dné 18. novembra in 18. dec. v Metliki.

763 1-1

Glebo ujaljenim srcem javljamo vsem duhovnim sobratom, sorodnikom, prijateljem in znanem pretužno vest o smrti precast. gospoda

Lavrencija Bergant-a

župnika v Logatcu

ki je danes ravno opoldne po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 57 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v petek, dné 12. novembra, ob 10. uri dopoldne.

Svete maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji župni cerkvi in še v mnogih drugih cerkvah.

Predragęga rajnega priporočamo v blag spomin in molitev.

Gorenji Logatec, 10. nov. 1897.

Matevž, Miha, Marijana, Ivana,
brata, sestri.

Na izrecno željo precastitega rajnega gospoda župnika se venci hvalčno odklanjajo.

760 1-1

Odbor gorenjelogaške občine javlja prežalostno vest, da je dobron Bog v Svoji neskončni previdnosti sklenil našega mnogozasluznega gospoda župnika, častnega občana in večletnega občinskega odbornika

Lovro Bergant-a

danes dné 10. listopada opoldne po dolgi bolezni, previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, k Sebi poklicati.

Pogreb predragęga in preblagega rajnega bode v petek, dné 12. listopada, ob 10. uri dopoldne na tukajšnje pokopališče.

Gorenji Logatec, dné 10. listopada 1897.

Stanarinske knjižice

za stranke z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Uradne in trgovske KOVERTE s firmo priporočila KAT. TISKARNA v Ljubljani.

Bortolo Sardotsch, Koper

(tvrđka obstoji od l. 1828)

prodaja

domača in inozemska olivna olja.

Na zahtevanje pošilja vzorce brezplačno in franko.

Ozir poštenosti,

zmernih cen in točne, redne postrežbe so najboljši dokaz razni samostani, cerkvena predstojništva in zasebniki, kateri pri gornji tvrdki kupujejo vse, kar potrebujejo takega blaga, od najfinjšega namiznega olja do goriva in olja za mazanje strojev. 674 28

Zavod za umetnost slikarij steklo B.Škarda v Brnu.

Specijaliteti:

Izdelovanje cerkvenih oken.

Sedemkrat odlikovan.

Ceniki zastoj in franko.

Se dopisuje v vseh slovanskih jezikih.

Katalogi na upogld.

S 1. novembrom t. l. sem prevzel od gospoda Ivana Mayer-ja

zalogo vrhniškega piva.

Zagotavljajoč najtočneje izvršitev vsakterega naročila prosim, da se mi ista dopošiljajo v mojo pisarno na Marijinem trgu št. 2.

Velespoštovanjem

FR. SEUNIG.

Dunajska borza.

Dné 11. novembra.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 35 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 30 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 95 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 95 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 20 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 95 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	950 " 75 "
Kreditne delnice, 160 gld.	352 " 75 "
London vista	119 " 75 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 85 "
20 mark	11 " 77 "
20 frankov (napoleonidor)	9 " 53 1/2 "
Italijanski bankovci	45 " 20 "
C. kr. cekini	5 " 66 "

Dné 10. novembra.

4% državne srečke l. 1834, 250 gld.	160 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 " 50 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	191 " 40 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	100 " 50 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 " 50 "
Dunavske vravnjavne srečke 5%	128 " 70 "
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	109 " 50 "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " — "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93 " 60 "
Prioritetne obveznice državne železnice	295 " — "
" južne železnice 3%	183 " 25 "
" južne železnice 5%	126 " 50 "
" dolenskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	156 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 " 75 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	74 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " — "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 50 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	161 " 50 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3410 " — "
Akcije tržanskega Lloyda, 500 gld.	405 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	80 " 40 "
Splošna avstrijska stavbna družba	93 " 75 "
Montanska družba avstr. plan.	130 " 65 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	162 " — "
Papirnih rubljev 100	125 " — "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“ Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.